

Ewa Szary

"Sól ziemi" Wittlina a
ekspresjonistyczna literatura o
wojnie, Krystyna Jakowska,
"Pamiętnik Literacki", T. 63 (1972), nr
2 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 244

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) JAKOWSKA Krystyna: "Sól ziemi" Wittlina a ekspresjonistyczna literatura o wojnie. "Pamiętnik Literacki" R. 63:1972 z. 2, s. 51-85.

Rozprawa historycznoliteracka, której przedmiotem jest interpretacja powieści Wittlina "Sól ziemi" na tle - niemieckiej i polskiej - literatury o wojnie. W pracy można wyodrębnić trzy części: pierwsza (wstępna) część poświęcona jest przedstawieniu związków ekspresjonizmu niemieckiego i polskiego z problematyką moralną wojny i pacyfizmem; część druga przynosi interpretację powieści Wittlina jako utworu, którego głównym tematem są nie zbrojne wydarzenia wojenne, ale raczej ich konsekwencja: pozbawienie człowieka jego ludzkiej indywidualności; w części trzeciej wskazuje autorka na obecność w powieści Wittlina zjawisk, które myśl marksistowska w wiele lat po ukazaniu się tej powieści połączyła z pojęciem reifikacji: wymienność człowieka w ramach tej samej funkcji oraz dualizm świadomości człowieka będącego kimś innym jako osoba prywatna i kimś innym jako osoba urzędowa.

BP/46/127

E.Sz.

(II) SOKÓŁ Lech: Kształtowanie rzeczywistości scenicznej w teatrze S.I. Witkiewicza. "Przegląd Humanistyczny" R.16: 1972 nr 4, s. 43-71.

Na przykładzie czterech wybranych sztuk ("Nowe wyzwolenie", "W małym dworku", "Matka", "Janulka, córka Fizdejki") autor prezentuje szczególny i typowy dla teatru Witkacego sposób konstruowania świata przedstawionego: za pomocą zapożyczeń i cytacji z dzieł innych autorów, bądź to w celach parodystycznych ("W małym dworku"), bądź też - częściej - dla zorganizowania własnej oryginalnej struktury dramatycznej. Autor śledzi wszelkie, najdrobniejsze nawet nawiązania Witkacego do twórczości Wyspiańskiego, Rittnera, Strindberga, Ibsena oraz Feliksa Bernatowicza (jako autora "Pojaty, córki Lezdejki"). Prowadzi go to do wniosku o literackim charakterze rzeczywistości scenicznej u Witkacego oraz do spostrzeżenia, że deformacja w jego teatrze wiąże się często z deformacją literatury.

BP/46/128

B.W.